

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗЛОЧИННОСТІ
імені АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА

Питання боротьби зі злочинністю

Вопросы борьбы с преступностью

Issues of crime prevention

Збірник наукових праць

Видається з 1997 року

Випуск 40

Харків
«Право»
2020

*Рекомендовано до друку вченою радою Науково-дослідного інституту
вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України
(постанова № 5 від 25.11.2020 р.)*

*Мова видання: українська, англійська, російська
Сфера розповсюдження: загальнодержавна, зарубіжна*

*Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 23672-13512ПР
від 21.11.2018 р.*

*Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 17.03.2020 р. № 409
збірник наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю»
включено до переліку фахових видань України*

Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. / редкол.: В. І. Борисов та ін. – Харків : Право, 2020. – Вип. 40. – 156 с.

Засновники

Національна академія правових наук України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Видавець

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Редакційна колегія:

*Б. М. Головкін (головний редактор), В. С. Батиргарєєва (заст. головного редактора),
С. В. Агієвець (Білорусь), П.-А. Альбрехт (Німеччина), Є. Ю. Бараши, Т. Бірмонтісне (Литва), В. І. Борисов,
К. Віак (Польща), Т. Б. Вільчик, М. Галашка (Польща), І. В. Гловюк, В. В. Голина, С. Кайа (Латвія),
В. Мамадов (Азербайджан), В. І. Маринів, М. В. Троцька, О. Г. Шило*

***Науковий редактор: В. С. Батиргарєєва
Відповідальна за випуск: Д. І. Клепка***

Адреса редакційної колегії: вул. Пушкінська, 49, Харків, 61002
тел.: (057) 715-62-08, 700-65-81

М. В. Ковалів, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін, Львівський державний університет внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9730-8401>

С. С. Єсімов, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін, Львівський державний університет внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9327-0071>

КУРСАНТИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ МВС УКРАЇНИ – СУБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В ПОЛІЦІЇ

Постановка проблеми. Курс України на інтеграцію в європейській соціально-правовий простір передбачає вдосконалення правоохоронної системи держави та адаптацію національної нормативно-правової бази до вимог Європейського Союзу. Провідним елементом правоохоронної системи України є Національна поліція. Досвід країн Європейського Союзу показує, що підвищення ефективності охорони прав і свобод громадян поліцією можливе за різними напрямками діяльності, але найбільш раціональним є підготовка фахівців-поліцейських у спеціальних навчальних закладах вищої освіти, де навчання поєднується з участю у правоохоронних заходах і науково-дослідній роботі. Реалізація Угоди про асоціацію України і ЄС передбачає вдосконалення підготовки поліцейських, що вимагає проведення наукових досліджень у галузі діяльності закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України.

Стан дослідження. Важливе значення для розробки проблеми мали праці вчених: В. Б. Авер'янова, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурки, В. М. Бевзенка, А. І. Берлача, Ю. П. Битяка, І. Л. Бородіна, З. С. Гладуна, І. С. Гриценка, Є. В. Додіна, Р. А. Калюжного, Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова, О. В. Кузьменко, В. І. Курила, Є. В. Курінного, Р. С. Мельника, В. Я. Настюка, Н. Р. Нижник, Н. М. Оніщенко, В. Л. Ортинського, О. І. Остапенка, В. Е. Рубаника, В. В. Середи,

М. М. Тищенко, В. В. Цветкова, Я. М. Шевченко та ін. Учені зробили значний вклад у розвиток теоретичних засад діяльності поліції, зокрема дослідження адміністративно-правових проблем забезпечення правопорядку. Водночас нові виклики та загрози українській державі, визначені в Законі України «Про національну безпеку України», ставлять питання про необхідність наукових досліджень в усіх сферах діяльності Національної поліції, у тому числі щодо підготовки кадрів вищої освітньої кваліфікації.

Мета статті – дослідження правового статусу здобувачів вищої освіти – курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України як особливих суб'єктів державної служби в Національній поліції.

Виклад основного матеріалу. Підготовка кадрів у поліції здійснюється за кількома напрямками: професійного навчання; навчання за освітніми програмами; професійної службової та фізичної підготовки. Відповідно до Закону України «Про освіту» в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України контингент представлений різними категоріями здобувачів освіти¹. Контингент здобувачів складають: слухачі, курсанти, студенти, іноземні слухачі, іноземні студенти, ад'юнкти, іноземні ад'юнкти, аспіранти, докторанти.

¹ Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-9#Text> (дата звернення 22.07.2020)

Закон України «Про вищу освіту» виділив окрему статтю, присвячену категоріям здобувачів, серед яких поряд зі студентами, які освоюють освітні програми за програмами бакалаврату або магістратури, дано визначення поняття «курсант». Курсант – особа, яка в установленому порядку зарахована до закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання з метою здобуття вищої освіти за певним ступенем, якій присвоєно спеціальне звання молодшого складу.

У межах реалізації вимог Закону України «Про вищу освіту» чинні нормативні акти МВС України конкретизують визначення «курсант», в яке включені не лише освоєння освітніх програм, наявність спеціального звання, а й джерело фінансування, форма навчання, порядок виникнення правовідносин між громадянином і МВС України, що має значення для відмежування наявних в освітньому середовищі категорій здобувачів.

Стаття 61 Закону України «Про вищу освіту» визначила поняття «слухач» і «ад'юнкт». Особа, яка в установленому порядку зарахована до закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання з метою здобуття вищої освіти і має спеціальне звання середнього складу, має статус слухача закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання¹.

Досліджуючи норми чинного законодавства, що регулює питання проходження служби в поліції та навчання в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України (далі – вишах МВС), ґрунтуючись на досвіді проходження служби і організації кадрового забезпечення, можна говорити про курсантів відомчих вишів як про особливих суб'єктів державної служби особливого характеру (далі – державної служби) з відмінними особливостями службово-правового становища.

Громадянин, зарахований на навчання у відомчий заклад вищої освіти заочною формою, набуває два види статусу. У першу чергу статус здобувача, у другу чергу статус поліцейського. Їх права і обов'язки носять освітній характер і передбачені нормативно-правовими актами про проходження служби в поліції. Правове регулювання прав і обов'язків представлено нормативно-правовими актами, що регулюють освітні відносини, серед яких найбільш значущим є Закон України

«Про освіту», а так само нормативними актами, що регулюють проходження служби в поліції.

Правова основа регулювання проходження служби в поліції представлена системою нормативних актів: Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію», постанови Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти Президента України, відомчі накази МВС України та Національної поліції, локальні акти вишу МВС України, інші нормативно-правові акти.

Громадянин України після зарахування на навчання у заклад вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України заочною формою належить до змінного складу вишу, заміщує посаду згідно зі штатним розкладом. Зарахування на навчання до вишу МВС України на посаді курсанта вважається поступленням на службу в поліцію.

Призначення та повноваження поліції регулюються Законом України «Про Національну поліцію»². В основі діяльності поліції України лежать кримінально-процесуальна, адміністративно-юрисдикційна та оперативно-розшукова діяльність.

Курсанти та слухачі вишу МВС України поряд з іншими категоріями поліцейських, відповідно до Закону України «Про Національну поліцію», вважаються такими, що проходять службу в поліції.

Закон України «Про Національну поліцію» визначає поняття «поліцейський», правове становище поліцейського, права, відповідальність, обмеження, обов'язки та заборони, пов'язані зі службою в поліції.

Поліцейським є громадянин України, який здійснює службову діяльність на відповідних посадах у поліції, має присвоєне в установленому порядку спеціальне звання поліції.

Посадові права та обов'язки поліцейського визначаються службовим становищем, яке посідає поліцейський в організаційній структурі Національної поліції. Вони лежать в основі правового становища поліцейського і мають виключно цільове призначення.

Аналізуючи посадові права та обов'язки курсантів вишу МВС, можна говорити про те, що цільове призначення полягає в здійсненні професійної підготовки до вирішення завдань, що стоять перед поліцією.

¹ Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 22.07.2020)

² Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 22.07.2020)

Вступ на навчання передбачає спеціальний порядок обов'язкового професійного відбору. Порядок добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ України і Національної поліції України та вищого військового навчального закладу Національної гвардії України, передбачає, що установи, органи та підрозділи поліції для орієнтації громадян України з питання вступу на службу в поліцію здійснюють професійно-орієнтаційні заходи та організацію проведення відбору осіб, які виявили бажання вступати на навчання до вишу МВС України.

У теперішній час процес підготовки кадрів для поліції здійснюється закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України на підставі нормативних актів МВС України. Професійно-орієнтаційні заходи проводять виші МВС та територіальні органи Національної поліції.

Громадяни України, які бажають вступити на навчання до вишу, звертаються до територіальних органів поліції за місцем проживання з проханням розглянути матеріали для вступу на навчання, що регламентовано Порядком добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання¹.

Зарахування на навчання у виш МВС України вважається поступленням на службу в поліцію. Тому етапи проходження кандидатом на навчання обов'язкового професійного відбору відповідають етапам обов'язкового професійного відбору кандидата на службу в поліцію, за винятком певних особливостей.

Відповідно до встановленого чинним законодавством порядку претенденти на службу в поліцію вивчаються в процесі: перевірки достовірності відомостей, викладених кандидатом; проходження медичного огляду (обстеження); проходження професійного психологічного відбору, психофізіологічних досліджень, тестувань;

¹ Про затвердження Порядку добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ України і Національної поліції України, та вищого військового навчального закладу Національної гвардії України: наказ МВС України від 15 квітня 2016 р. №315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0668-16#Text> (дата звернення 22.07.2020)

перевірки рівня фізичної підготовки; оформлення допуску до відомостей, що становлять державну таємницю.

Особливість професійного відбору кандидатів на навчання за очною формою у виш МВС полягає в процедурі медичного огляду. До кандидатів на навчання у закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України залежно від факультету підготовки та форми навчання пред'являються певні вимоги до стану здоров'я з урахуванням групи призначення. Направлення матеріалів вивчення даних про кандидата до вишу МВС України здійснюється поліцією після успішного проходження кандидатом всіх необхідних заходів.

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» правовідносини в поліції виникають на підставі контракту у зв'язку з: призначенням на відповідну посаду в поліцію; поступленням на службу за результатами проходження конкурсу; відновленням на посаді, яку раніше заміщав поліцейський; зарахуванням на навчання у заклади освіти МВС України. Процедурі виникнення правовідносин у результаті зарахування на навчання у заклади освіти МВС передують: обов'язковість успішного проходження професійного відбору; наявність позитивних результатів зовнішнього незалежного оцінювання; успішне проходження додаткових вступних випробувань, які проводяться в закладі освіти МВС України; успішне проходження конкурсного відбору.

Громадянин, зарахований в установленому порядку на навчання за очною формою до вишу МВС України, вважається таким, що вступив на службу в поліцію та перебуває на посаді курсанта.

Територіальні органи Національної поліції відповідно до принципів і основних напрямів формування кадрового складу поліції здійснюють професійно-орієнтаційні заходи та професійний відбір громадян з метою вступу на навчання до вишів МВС України за очною формою, створюючи щорічний потенціал органу поліції у кваліфікованих фахівцях для заміщення відповідних посад.

Законом України «Про Національну поліцію» визначено перелік підстав, з настанням яких законодавець пов'язує виникнення правовідносин на службі в поліції між Національною поліцією та громадянином, а також встановлено контрактну систему заміщення посад на службі в поліції.

Типова форма контракту про проходження служби в поліції регламентована наказом МВС України «Про затвердження Типової форми контракту про проходження служби в поліції та Порядку укладання контракту про проходження служби в поліції»¹. У передбаченій формі контракт про проходження служби в поліції укладається між громадянином і Міністром внутрішніх справ України або керівником, що має відповідне право призначення на посаду. Така форма контракту застосовується до всіх громадян, що вступають на службу в поліцію, за винятком окремих положень і умов, що знаходять відображення в контрактах, укладених із громадянами, які поступають у виші МВС України для навчання заочною формою, в контрактах поліцейських, яким встановлено ненормований робочий день, або якщо передбачена ротация за посадою.

У науковій літературі продовжує залишатися невирішеною проблема правового характеру відносин між суб'єктами контракту. Законодавство регламентує відносини, що складаються в галузі державної служби, нормативно-правовими нормами різних галузей права. Тому існують й різні підходи до встановлення юридичної природи аналізованих відносин.

Серед учених актуальними є кілька підходів. Перший полягає в тому, що відносини на державній службі – це державно-службові відносини. Другий підхід полягає в тому, що державна служба – це вид трудової діяльності, тому державну службу слід розглядати інститутом трудового права. Згідно з третім підходом відносини мають цивільно-правовий характер.

Контракт є різновидом адміністративного договору, що має певні ознаки: комплексний характер; особливі суб'єкти; відсутність вибору умов; досягнення суспільно значущих результатів; мета полягає в реалізації публічного інтересу; самостійність волі сторін не є абсолютним принципом, порівняно з трудовими та цивільними договорами набагато нижчий рівень диспозитивності. Зазначений підхід впливає зі ст. 19 Кодексу адміністративного судочинства України².

¹ Про затвердження Типової форми контракту про проходження служби в поліції та Порядку укладання контракту про проходження служби в поліції: наказ МВС України від 03 лютого 2017 р. № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0190-17#Text> (дата звернення 22.07.2020)

² Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення 22.07.2020)

Контракт про проходження служби в поліції служить підтримкою демократизації процесу вступу на службу в поліцію, відповідно створює певні гарантії правової захищеності, збільшує взаємну відповідальність суб'єктів за дотримання прийнятих домовленостей та зобов'язань.

Залежно від підстав виникнення правовідносин на службі в поліції у контракті визначено про: заміщення конкретної посади, окремі взаємні обов'язки та права сторін; відповідальність; надання соціальних гарантій, час відпочинку, режим службового часу; термін контракту тощо.

Укладення контракту здійснюється виключно на добровільній основі. Службовий контракт не закріплює індивідуальні умови проходження служби, а фіксує факт добровільного волевиявлення двох сторін. У практичній площині кадрових підрозділів виникають питання, пов'язані з порядком укладання контракту про проходження служби в поліції з кандидатами, які поступають на навчання заочною формою у виші МВС.

Територіальні органи МВС України поряд з основними напрямками діяльності здійснюють заходи, пов'язані з оформленням кандидатів на навчання та направленням матеріалів вивчення в заклади освіти МВС України для конкурсного відбору. Територіальні органи МВС України припускають повернення підібраних кандидатів після отримання відповідної освіти в особі кваліфікованих фахівців за певною спеціальністю. Така умова забезпечує: безперервний зв'язок кандидата з територіальним органом, який направив на навчання; безпосередню відповідальність територіального органу поліції за підбраного та рекомендованого кандидата; обов'язок територіального органу, який направив на навчання, організувати проходження практики; обов'язок територіального органу, який направив на навчання, працевлаштувати випускника.

Протягом усього періоду навчання відбувається зв'язок кандидата з територіальним органом поліції, який направив на навчання. Так реалізується принцип цільового прийому на навчання у виші МВС України.

Відповідно до форми контракту про проходження служби в поліції України право укладення розглядуваного контракту належить керівнику, який має право призначення на відповідну посаду. У цьому випадку таке право мають керівники закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України. При цьому територіальні

органи МВС України не мають права призначення на посаду та не мають права укладення такого контракту.

Терміном закінчення дії контракту вважається настання події, пов'язаної із закінченням навчання у виші. Після закінчення навчання курсант відраховується із закладу освіти та йому надається відпустка.

Законом України «Про Національну поліцію» визначено перелік вимог для вступу на службу в поліцію, однією з яких є вік громадянина, що вступає на службу. Чинним законодавством встановлено мінімальний вік вступу на службу в поліцію – 18 років. Визначення правових відносин між курсантами закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, яким не виповнилося 18 років, і державою здійснюється відповідно до вимог Цивільного кодексу України¹.

Контракт про проходження служби в поліції як обов'язковий елемент системи проходження служби укладається з громадянами, зарахованими на навчання заочною формою у виш МВС, які не досягли повноліття, з письмової згоди їх законних представників, якими є батьки, опікуни, усиновителі та піклувальники.

Громадянин, зарахований на навчання у заклад вищої освіти зі специфічними умовами МВС України, знаходиться на повному державному забезпеченні, йому в установленому порядку виплачуються грошове забезпечення та інші передбачені законодавством виплати. На навчання одного курсанта за рахунок державного бюджету витрачається значна сума грошових коштів.

Процедура відшкодування витрат на навчання виникає при настанні встановлених Законом України «Про Національну поліцію» підстав припинення служби в поліції в період навчання або припинення служби молодим фахівцем, який не прослужив трьох років після закінчення закладу освіти. Порядок відшкодування витрат на навчання та порядок розрахунку сум, що підлягають відшкодуванню у зв'язку з навчанням, регулюється постановою Кабінету Міністрів України².

¹ Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. №435-IV/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 22.07.2020)

² Про затвердження Порядку відшкодування особами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України

Громадянин, зарахований на навчання у виш МВС заочною формою, перебуває на посаді курсанта, якому в установленому порядку, відповідно до штатного розкладу закладу освіти, присвоюється перше спеціальне звання молодшого складу. Оскільки курсант володіє спеціальним адміністративно-правовим статусом, реалізуючи освітню діяльність і діяльність, пов'язану з проходженням служби в поліції, то порядок припинення даної діяльності має особливості. Освітні відносини курсанта можуть бути припинені на підставі дострокового розірвання контракту про здобуття освіти з будь-яких підстав, крім звільнення зі служби в Національній поліції через хворобу (за рішенням медичної комісії про непридатність до служби в поліції), чи у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів³.

У свою чергу, Закон України «Про Національну поліцію» закріплює вичерпний перелік підстав припинення служби в поліції, при настанні яких курсант вишу МВС України може бути звільнений з поліції. При настанні підстав припинення курсантом освітніх відносин виникають правові підстави припинення курсантом служби в поліції.

Законом України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» встановлено заходи заохочення, які поширюються на всіх поліцейських, у тому числі на курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами МВС України. До курсантів (слухачів), що проходять навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, крім видів дисциплінарних стягнень, визначених ст. 13 зазначеного Закону, застосовується дисциплінарне стягнення у виді призначення поза чергою в наряд – до п'яти нарядів⁴.

Курсанти вишів МВС України перебувають на повному державному забезпеченні, забезпечуються за рахунок бюджету харчуванням, форменим

ни : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. №261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення 22.07.2020)

³ Про затвердження Порядку відшкодування особами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. №261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення 22.07.2020)

⁴ Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15 березня 2018 р. №2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення 22.07.2020)

одягом, грошовим утриманням, на відміну від студентів.

Поліцейська освіта спрямована на розвиток комунікативних якостей, техніки спілкування, мистецтва переконання, ведення переговорів, вирішення побутових суперечок, відносин з представниками влади. Інтелектуальне формування курсантів має забезпечувати: постійну можливість дослідження курсантами характеру загроз особі, суспільству, державі від протиправних посягань; здатність досліджувати перспективи розвитку структури держави, становлення теорії та практики, підвищення здатності поліції; реалізацію досліджень проблем морального та психологічного забезпечення служби в поліції, навчання та виховання особового складу.

Висновок. Проходження служби в Національній поліції виражається в зміні правового становища поліцейських у зв'язку з настанням юридичних фактів, закріплених на законодавчому рівні, які породжують, змінюють або припиняють службові відносини. Одним із завдань для розвитку інституту проходження служби в Національній поліції є встановлення адміністративно-правового статусу її суб'єктів, комплексу обов'язків і прав, відповідальності, які закріплені в нормах адміністративного права, а також гарантій реалізації цих прав та обов'язків.

Вступ на службу до Національної поліції є початковим етапом проходження служби, що слід розглядати як діяльність, спрямовану на зарахування громадян у кадри поліції. Зарахуванню на навчання у заклад вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС передують обов'язкова стадія відбору та вивчення кандидата на навчання з елементами, що входять в її зміст. Громадянин, зарахований на навчання до відомчого вишу заочною формою, набуває два види статусу – статус здобувача освіти та статус поліцейського. Його права і обов'язки мають освітній характер і регулюються законодавством про освіту, а також передбачені нормативно-правовими актами про проходження служби в Національній поліції.

Завдання вишу МВС України полягають у задоволенні потреби Національної поліції у кваліфікованих фахівцях із вищою освітою, забезпеченні стабільного комплектування територіальних органів професіоналами, готовими до виконання оперативно-службових завдань, що стоять перед поліцією. У ході навчання вирішуються питання морального, інтелектуального, фізичного розвитку, отримання кваліфікованих знань, формування професійних умінь і навичок, необхідних для виконання посадових обов'язків, та виховання курсантів; формування емоційної та вольової стійкості, психологічної готовності останніх.

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 06 lypnia 2005 r. №2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (in Ukrainian)
2. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01 lypnia 2014 r. №1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (in Ukrainian)
3. Pro Dystsyplinaryni statut Natsionalnoi politsii Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 15 bereznia 2018 r. №2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (in Ukrainian)
4. Pro Natsionalnu politsiiu: Zakon Ukrainy vid 02 lypnia 2015 r. №580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (in Ukrainian)
5. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 5 veresnia 2017 r. №2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (in Ukrainian)
6. Pro zatverdzhennia Poriadku vidshkoduvannia osobamy vytrat, poviazanykh z yikh utrymanniam u vyshchyykh navchalnykh zakladakh iz spetsyfichnymy umovamy navchannia, yaki zdiisniuiut pidhotovku politseiskykh, ta vyznannia takymy, shcho vtratyly chynnist, deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12 kvitnia 2017 r. №261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2017-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)
7. Pro zatverdzhennia Poriadku doboru, napravlennia ta zarakhuvannia kandydativ na navchannia do zakladiv vyshchoi osvity iz spetsyfichnymy umovamy navchannia, yaki zdiisniuiut pidhotovku kadriv dlia Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy i Natsionalnoi politsii Ukrainy, ta vyshchoho viiskovoho navchalnoho zakladu Natsionalnoi hvardii

Ukrainy: Nakaz MVS Ukrainy vid 15 kvitnia 2016 r. №315. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0668-16#Text> (in Ukrainian)

8. Pro zatverdzhennia Typovoi formy kontraktu pro prokhozhennia sluzhby v politsii ta Poriadku ukladannia kontraktu pro prokhozhennia sluzhby v politsii: Nakaz MVS Ukrainy vid 03 liutoho 2017 r. №89. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0190-17#Text> (in Ukrainian)
9. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. №435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (in Ukrainian)

Ковалів М. В., Єсімов С. С. Курсанти закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України – суб'єкти державної служби в поліції

У статті досліджуються теоретичні аспекти правового статусу здобувачів вищої освіти – курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України як особливих суб'єктів державної служби в поліції. Охарактеризовано поняття «курсант» і «слухач». Розглянуто порядок проходження відбору на навчання у заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України, порядок зарахування на навчання та правовий статус курсанта в контексті освітньої діяльності та проходження служби в Національній поліції, що регламентується освітніми законами «Про освіту», «Про вищу освіту», іншими нормативними актами, що регулюють службу в територіальних органах Національної поліції України. Визначено мету освіти у вишах МВС України, яка полягає у задоволенні потреби Національної поліції у кваліфікованих фахівцях з вищою освітою, забезпеченні стабільного комплектування територіальних органів професіоналами, готовими до виконання оперативно-службових завдань, що стоять перед поліцією.

Ключові слова: Національна поліція, освіта, заклад освіти, МВС України, заклад вищої освіти зі специфічними умовами навчання, курсант.

Ковалив М. В., Есимов С. С. Курсанты заведений высшего образования со специфическими условиями обучения МВД Украины – субъекты государственной службы в полиции

В статье исследуются теоретические аспекты правового статуса соискателей высшего образования – курсантов заведений высшего образования со специфическими условиями обучения МВД Украины как особых субъектов государственной службы в полиции. Охарактеризованы понятия «курсант» и «слушатель». Рассмотрены порядок прохождения отбора на обучение в заведения высшего образования со специфическими условиями обучения МВД Украины и порядок зачисления на обучение. Правовой статус курсанта в контексте образовательной деятельности и прохождения службы в Национальной полиции регламентируется образовательными законами «Об образовании», «О высшем образовании», другими нормативными актами, регулирующими службу в территориальных органах Национальной полиции Украины. Определены цели образования в вузах МВД Украины, которые заключаются в удовлетворении потребности Национальной полиции в квалифицированных специалистах с высшим образованием, обеспечении стабильного комплектования территориальных органов профессионалами, готовыми к выполнению оперативно-служебных задач, стоящих перед полицией.

Ключевые слова: Национальная полиция, образование, учебное заведение, МВД Украины, заведение высшего образования со специфическими условиями обучения, курсант.

Kovaliv M. V., Yesimov S. S. Cadets of higher education institutions with specific training conditions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine – subjects of public service of the police

The article deals with the theoretical aspects of the legal status of applicants of higher education – cadets of higher education institutions with specific training conditions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine as special subjects of public service of the police. The concepts of “cadet” and “student” are described. The procedure for selection for higher education institutions with specific training conditions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the procedure for enrollment and legal status of cadets in the context of educational activities and service in the National Police, which are regulated by Laws of Ukraine “On Education”, “On Higher Education” and other normative acts and legislation regulating the service in the territorial bodies of the National Police of Ukraine, are considered. The purpose of education in universities of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine is determined, which is to meet the needs of the National Police in qualified specialists with higher education, to ensure stable staffing of territorial bodies with professionals ready to perform operational and service tasks facing the police. The tasks of the universities of the

Ministry of Internal Affairs of Ukraine are to meet the needs of the National Police in qualified specialists with higher education, to ensure the stable staffing of territorial bodies with professionals ready to perform operational and service tasks facing the police. The issues of moral, intellectual, physical development, acquisition of qualified knowledge, formation of professional skills and abilities necessary for the performance of official duties in the education of cadets; their intellectual, physical development; in the formation of emotional and volitional stability, psychological readiness are solved during training.

Keywords: *National police, education, educational institution, Ministry of Internal Affairs of Ukraine, higher education institution with specific training conditions, cadet.*